

HIP ROOM

Podcast

Japonská pianistka a skladatelka Hiromi ráda vypráví, jak hraje barvy. Ostatně na vyjádření barev hudbou postavila i koncepci alba Spectrum z roku 2019. A zvukové obrazy maluje tak názorně, že naladěný posluchač může při poslechu vidět za zavřenými víčky celý kaleidoskop.

V jednom rozhovoru (dělali jsme ho v roce 2020) svoje barevné vnímání zvuku krásně popsala: „Čím déle na klavír hraji, tím víc cítím, že nabízí k vyjádření mnohem pestřejší paletu. Vezměme si třeba modrou barvu zvuku. Před deseti lety jsem dokázala zahrát světle modrou a tmavě modrou. Teď ovšem cítím, že mohu hrát hluboce modrou, indigo, šedomodrou, zkrátka mnohem víc odstínů modré. Klaviatura je černobílá, ale jejím prostřednictvím může vznikat tolik barevných odstínů, no není to kouzelné?“

Souběžné vize hudby a barev jsou pro Hiromi přirozené. Podle barev ji totiž učila hrát pedagožka Noriko Hikida. Takhle Hiromi svoje formativní roky popisuje: „Paní učitelku klavíru jsem milovala. Dítě těžko hned porozumí všem těm italským pokynům jako *expressivo*, a když chtěla, abych hrála vášnivě, tak prostě vybarvila partituru červeně.“

Hirominy partitury jsou barevné dodnes, jen si poslechněme ukázkou balady *Whiteout*, laděné, jak název prozrazuje, do bíla.

Whiteout - z alba Spectrum

Hiromi byla na nejlepší cestě stát se interpretkou klasické hudby. Už jako čtrnáctiletá si zahrála i s Českou filharmonií. Osvícená paní Noriko ovšem učila Hiromi nejen klasiku. Představila jí také jazz a svět jazzové improvizace a ten Hiromi nadchl. Důležitý okamžik Hiromi zažila v sedmnácti letech. Zrovna měla lekci klavíru, když se dozvěděla, že ve stejné budově zrovna dělá zvukovou zkoušku na koncert jeden z jejích vzorů, Chick Corea. Zeptala se, zda by ho mohla vidět. Takhle na setkání vzpomíná:

„Chick byl velmi laskavý a vyzval mě, ať mu něco zahraju. Spustila jsem jednu svoji skladbičku. Zeptal se mě, jestli také improvizuji. Kývla jsem. Sedl si ke mně za klavír, chvíli jsme hráli v duu... A asi se mu to muselo líbit, protože mě pak v závěru svého koncertu pozval na pódium.“

Hiromi po životním zážitku sice neskočila hned do letadla a neletěla do Států, ještě tři roky si vydělávala v Japonsku jako autorka reklamních jinglů a zároveň interpretovala klasickou hudbu. Ale v roce 1999 za svým snem konečně vyrazila do „země původu“ a zahájila studium na Berklee College of Music v Bostonu.

Na Berklee byl jedním z jejích pedagogů i legendární Ahmad Jamal. A nejdůležitější věc, kterou ji naučil, bylo prý „hledat“. Když se Jamala zeptala, jakou ze svých desek má nejraději, odpověděl „tu příští“. Hiromi se svěřila, že by stejně jako on ráda vyhlížela stále dopředu. Zatím se jí to daří.

Jako připomínka formativních let poslouží třeba duet Hiromi s Chickem Coreou, ač nahráný více než deset let od prvního setkání, během společného koncertu v klubu Blue Note Tokyo v roce 2007. Dva klavírní géniové si tehdy pohráli i s melodií Fool On The Hill od Beatles.

Fool On The Hill - z alba Duet

První profilové album natočila Hiromi už během studií. S produkcí titulu Another Mind z roku 2003 tehdy vypomohl i Ahmad Jamal. Kritika nešetřila nadšením, časopis PopMatters například přirovnal nespoutanou energii Hiromi „k něčemu jako hudební tsunami, nebo snad zemětřesení či jiná sopečná aktivita“.

Zde se hodí poznamenat, že ona expresivita v případě Hiromi nikdy nepůsobila samoúčelně a přepjatě, ale sloužila přesvědčivosti skladeb. Už z debutu je také poznat, že jedním z inspiračních zdrojů krom jazzu a klasické evropské koncertní hudby byl pro pianistku a skladatelku i progresivní rock, se svými členitými kompozicemi a prací se změnami temp i dynamiky.

XYZ - z Another Mind

Svoje raná alba Hiromi natáčela v tradiční sestavě klavírního tria, ovšem místo kontrabasu ráda obsazovala průraznější baskytaru. Už v začátcích s ní hostoval významný fusion a funkový hráč Anthony Jackson. Pro nás Středoevropany pak může být zajímavé, že s Hiromi hrál a natáčel, počínaje jejím druhým albem Brain, slovenský bubeník Martin Valihora, spolužák z Berklee. Roli dvorního baskytaristy zastával Tony Grey, mimochodem synovec a chvíli i spoluhráč Johna McLaughlina.

V roce 2006 rozšířila Hiromi sestavu svého tria na kvarteto o „starého známého“, jenž epizodně hostoval i na její prvotině. O virtuózního hráče na bezpražcovou kytaru Davida Fiuczynského. Znamého nejen z fusion projektů, ale také členstvím v experimentální klezmerové kapele Hasidic New Wave a žánrovými přesahy vůbec. Nazvala kvarteto poeticky Sonicbloom, což bychom mohli přeložit třeba jako Zvukokvět. V rámci Sonicbloom začala také více využívat možnosti elektrických klávesových nástrojů a syntezátorů. Zkoumala je sice už dříve, ale spíše epizodně. Album Time Control z roku 2007, kde se snažila vyjádřit hudbou, jak vnímání času ovlivňuje lidskou psychiku, určitě patří k Hirominým vrcholným nahrávkám.

Po albu Beyond Standard z roku 2008, kde si kvartet Sonicbloom nevšedně pohrál i s notoricky známými melodiemi jako Caravan, ale i standardem japonským, pro naše ucho nezvyklým, Hiromi opět pocítila potřebu vývoje. Nahrávkou sólového piana Place To Be z roku 2009 si vyzkoušela být jen sama za sebe. Naopak jako „sidewoman“ si stihla zahrát na dvou albech Stanleyho Clarka, přičemž díky tomu druhému, nazvanému jednoduše The Stanley Clarke Band, získala cenu Grammy. Mimochodem, právě Stanley Clarke se postaral Hiromi o jednu z obdivných přezdívek. Prohlásil, že „Hiromi hraje jako tornádo“.

V roce 2010 se Hiromi vrátila k triovému formátu. Což považovala za důležité zdůraznit i názvem kapely – Trio Project.

Do sestavy tria pozvala anglického bubeníka Simona Phillipse, jenž se přirozeně pohybuje mezi jazzem a rockem. Má vlastní fusion kapelu Protocol a hrával nejen s Jeffem Beckem či legendárními skupinou The Who, ale třeba také s metalovými Judas Priest. Což temperamentu pianistky dokonale vyhovovalo. Stálým basistou tria se tehdy stal někdejší slavný host jejích prvních dvou alb, Anthony Jackson.

Trio Project byl tvůrčí a úspěšný, ale Hiromi má prostě ráda změny. Druhou dekádu na scéně opět uzavřela albovým recitálem pro sólový klavír, kterým zhodnotila svůj hráčský vývoj. Šlo o v úvodu zmíněný titul Spectrum. A ohlásila nová zvuková dobrodružství. Nejdříve The Piano Quintet, ve kterém se spojila se smyčcovým kvartetem a v roce 2021 natočila album Silver Lining Suite. Jeden z koncertů se smyčci tehdy odehrála Hiromi i v rámci JazzFestuBrno 2022.

Následovalo založení nového kvarteta mimo jiné s trumpetistou Adamem O’Farrillem, které Hiromi pojmenovala Sonicwonder. Znovu zde využívá i syntezátory. A dokonce si vyzkoušela napsat píseň. Jemná klavírní balada Pendulum se jí povedla na výbornou. Na albu Out There z roku 2025 ji zpívá Michelle Willis a Hiromi se spolu se zpěvačkou podílela i na autorství textu.

Také kvarteto Sonicwonder je dnes už minulostí. Připomeňme si ho ukázkou zmíněné skladby Pendulum.

Pendulum - z Out There

Hiromi v Česku koncertuje relativně často. Poprvé zahrála v Praze, tedy pokud nepočítáme onen dávný koncert s Českou filharmonií, už v roce 2012 na pozvání festivalu Struny podzim. Ale vždy se vyplatí navštívit další vystoupení. Už kvůli strhující atmosféře, kterou dokáže pianistka navodit. A protože vždy přiveze něco trochu jiného.

Ve Velkém sále Lucerny 20. listopadu 2026 v rámci festivalu Prague Sounds představí Hiromi částečně novou sestavu, kterou nazvala Trio Project Revival. Jak název napovídá, Hiromi se poté, co ukončila projekt Sonicwonder, zase jednou vrátila ke klavírnímu triu.

Jako bubeníka opět přizvala Simona Phillipse. Basista Antony Jackson bohužel v roce 2025 zesnul. Hiromi tedy oslovila podobně všestranného Jamese Genuse, jenž se prosadil jako sideman naprosté jazzové elity včetně Chicka Coreya, Herbieho Hancocka, Billa Evanse, Brecker Brothers nebo Garyho Burtona, ale je protřelý i jako člen kapely slavného amerického televizního pořadu Saturday Night Live, kde je potřeba zahrát brilantně jakýkoliv žánr.

Můžeme předpokládat, že v hudbě Hiromi posluchači v Lucerně opět uslyší celou paletu barev.

Ale jelikož oficiální nahrávky Trio Project Revivalu zatím nevyšly, jako závěrečnou ukázkou a zároveň pozvánku si dopřejme „vzorek“ skladby In A Trance, v podání „původního“ Trio Projectu z alba Spark z roku 2016. Název „V tranzu“ je vážně výstižný.

In A Trance – z alba Spark

Tomáš S. Polívka
publicista